

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2024-11-18

Ärende
TN 2023-1082

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Handläggare
Erik Norling

Trafiknämnden
2024-12-17, punkt 7

Beslut angående fastställande av trafikförvaltningens uppdaterade trafikförändringsprocess

Ärendebeskrivning

Trafiknämnden föreslås besluta om fastställande av en uppdaterad trafikförändringsprocess som syftar till att öka transparensen och den demokratiska insynen i trafikförvaltningens arbete med trafikförändringar inom SL- och WÅAB-trafiken.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande samt nedanstående underlag.

- Bilaga 1 - Processkarta trafikförvaltningens trafikförändringsprocess

Förslag till beslut

Trafiknämnden beslutar följande.

Den uppdaterade trafikförändringsprocessen fastställs samt implementeras i arbetet med trafikförändringar inför tidtabellsskiftet i december 2025 (T26).

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Trafikförändringsprocessen är trafikförvaltningens process för trafikförändringar inom SL- och WÅAB-trafiken inom vilken trafikförvaltningen planerar och genomför trafikförändringar.

Trafikförvaltningen fick i Budget 2023 för Region Stockholm (RS 2022–0123) uppdrag att genomföra en översyn av trafikplaneringsprocessen för att öka transparensen och den demokratiska insynen. Uppdraget har fortsatt under 2024. Följande nya moment har introducerats i trafikförändringsprocessen under uppdragets gång:

- Inför trafikåret 2023/2024 (T24) återkopplade trafikförvaltningen till remissinstanserna om beslutade trafikförändringar i samband med att trafikförändringar beställdes och godkändes. Momentet syftar till att öka transparensen och ge remissinstanserna en tidigare återkoppling kring kommande trafikförändringar.
- I februari i år fattade trafiknämnden ett inriktningsbeslut (TN 2023–1083) för arbetet med trafikförändringar inför 2024/2025 (T25). Syftet med inriktningsbeslutet är att inom trafikförändringsprocessen förankra inriktningen för trafikförändringar utifrån budgetramar och uppsatta mål i styrdokument.
- Som en del av inriktningsbeslutet beslutade trafiknämnden att i de fall en trafikförändring överskrider 15 procent av ett trafikavtals trafikutbud ska trafiknämnden fatta beslut om detta.

Nytt moment som introduceras i kommande trafikförändringsprocess:

- Sektorsvisa samråd på politisk nivå. Deltar på samråden gör politiska representanter från kommunerna i respektive sektor och politiska representanter från regionen. På samråden förs dialog om den övergripande utvecklingen av kollektivtrafiken inom berörd sektor, med fokus på behov och förutsättningar för trafikförändringar på ca 2 års sikt och framåt. Samråden kommer bidra till trafikförvaltningens strategiska och målstyrda arbetssätt med utveckling av trafikutbudet på kort och lång sikt.

Den uppdaterade trafikförändringsprocessen beskrivs nedan i sin helhet.

Trafikförvaltningens trafikförändringsprocess

Trafikförändringsprocessen är en flerårig process där arbetet startar drygt 1,5 år innan de flesta förändringarna träder i kraft, vilket sker i samband med tidtabellsskiftet i december varje år (år 2). Processen skiljer sig något åt beroende på trafikslag. Siffror i parentes nedan refererar till processkartan.

Trafikförändringsprocessen börjar under våren år 1 genom att trafikförvaltningen i samarbete med regionledningskontoret genomför insamling av kommunala bebyggelseplaner (1). Under våren sker även kunskapsinhämtning från kommunerna inom ramen för arbetet med trafikutvecklingsplaner. Trafikutvecklingsplaner startas upp av trafikförvaltningen inom alla nya bussavtal.

I oktober under år 1 genomförs sektorsvisa samråd på politisk nivå (2). Deltar på samråden gör politiska representanter från kommunerna i respektive sektor och politiska representanter från regionen. På samråden förs dialog om den övergripande utvecklingen av kollektivtrafiken inom berörd sektor, med fokus på behov och förutsättningar för trafikförändringar på ca 2 års sikt och framåt. Utfall av samråden beaktas i framtagandet av inriktningsbeslut för arbete med trafikförändringar inom innevarande trafikförändringsprocess.

I november år 1 fattar trafiknämnden inriktningsbeslut för arbetet med trafikförändringarna (3). Trafikförvaltningen tar fram förslaget till inriktningsbeslut med utgångspunkt i regionens styrande dokument såsom det regionala trafikförsörjningsprogrammet, Kollektivtrafikplan 2050 och trafikförvaltningens Riktlinjer för trafikplanering (RiPlan). Inriktningen kan beskriva vilka mål som arbetet med framtagandet av trafikförändringar ska sträva efter att bidra till och vilken typ av trafikförändringar som kan bidra till nämnda mål.

Trafikförvaltningen och trafikutövarna arbetar med att ta fram förslag på trafikförändringar i enlighet med inriktningsbeslutet. Förslagen baseras bland annat på kommunernas bebyggelseplaner, resenärsönskemål, resandestatistik och genomförandet av strategiska planer. Förslag till förändringar sammanställs av trafikförvaltningen och remitteras i februari år 2 till kommunerna i regionen

och funktionshindersorganisationer (4). Trafiknämnden får information om förslagen genom ett informationsärende. Vad gäller pendeltågsverksamheten ansöker trafikförvaltningen om tåglägen hos Trafikverket i april år 2 (5). I maj/juni år 2 inkommer remissyttranden från remissinstanserna (6).

Under våren år 2 arbetar trafikförvaltningen vidare med förslagen där remissinstansernas synpunkter analyseras och beaktas. Arbetet innebär bland annat kategoriseringar av förslag, analyser, prioriteringar samt konsekvensbeskrivningar. Avseende trafikförändringar som bedöms vara komplexa utförs samhällsekonomiska analyser.

En slutlig sammanvägning av förslag och synpunkter görs och under sommar år 2 skickas offertförfrågningar ut till respektive trafikutövare (7). I september år 2 beställer/godkänner trafikförvaltningen trafikförändringar för alla trafikslag utom för pendeltågsverksamheten (8). Trafikförvaltningen återkopplar i samband med detta en sammanställning av beställda/godkända trafikförändringar till kommunerna (9). I de fall en trafikförändring överskrider 15 procent av ett trafikavtals trafikutbud ska trafiknämnden fatta beslut om detta.

Under tidig höst år 2, efter en period av samordning mellan de järnvägsföretag som vill trafikera Trafikverkets järnvägsnät, fastställer Trafikverket tågplanen för Sverige. Trafikförvaltningen informeras om vilka tåglägen man har blivit tilldelade för pendeltågsverksamheten (10).

Senare under hösten år 2 informerar trafikförvaltningen trafiknämnden i ett informationsärende om beslutade trafikförändringar och trafikförvaltningens kommentarer på remissyttranden. Informationen skickas även ut till remissinstanserna (11).

Trafikförvaltningens löpande dialog med kommunerna

Inom trafikförändringsprocessen sker en del av den dialog som trafikförvaltningen har med kommunerna. Trafikförvaltningens dialog med kommunerna sker även i löpande mötteserier, kommunernas plansamråd samt i möten på andra nivåer och forum kring enskilda sakfrågor. Denna dialog har koppling till och är av stor vikt för arbetet med utvecklingen av kollektivtrafiken och för vilka trafikförändringar som föreslås inom trafikförändringsprocessen.

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2024-11-18

Ärende
TN 2023-1082

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

De sektorsvisa samråden på politisk nivå som införs i den uppdaterade trafikförändringsprocessen behöver arbetas in i en kommande översyn av trafikförvaltningens övergripande struktur för kommundialog.

Överväganden

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningen förutser inga ekonomiska konsekvenser av beslutet.

Riskbedömning

Förvaltningen förutser inga risker till följd av beslutet.

Säkerhetskonsekvenser

Förvaltningen förutser inga säkerhetskonsekvenser till följd av beslutet.

Konsekvenser för miljön

Förvaltningen förutser inga miljökonsekvenser till följd av beslutet.

Sociala konsekvenser

Förvaltningen förutser inga/oförändrade sociala konsekvenser till följd av beslutet.

Skickas till

-

David Lagneholm
Förvaltningschef

Erik Norling
Avdelningschef trafikavdelningen

Processkarta

Trafikförvaltningens trafikförändringsprocess

